

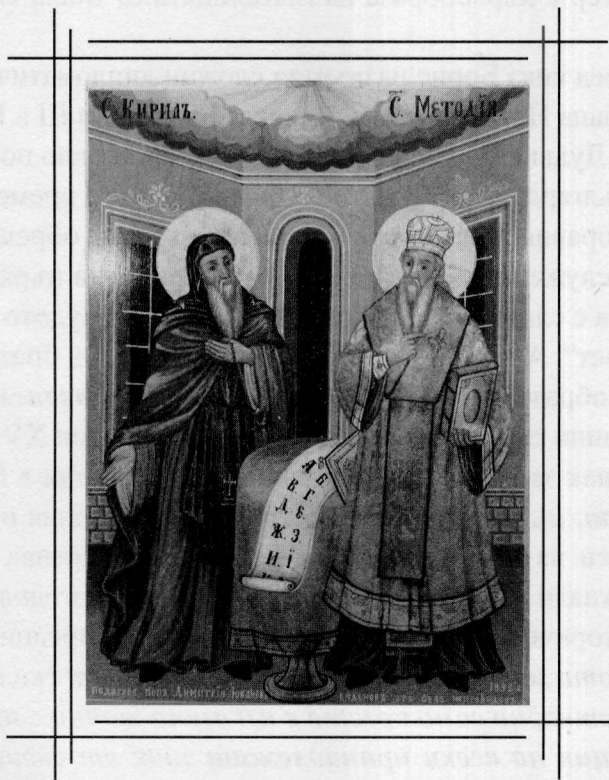
не грижата за душата си. На старини се замонашил под името Теоктист и Църквата го почита като свети Тривелий Теоктист – цар български.

Апостолите Црко и Страхота

Набрала мощ в отпор на войнствената Византия, през IX – X в. на запад България вече граничела и с още една християнска империя – на Карл Велики. По нашите исторически земи имало покръстени още от както лично апостолите Павел, Андрей и Филип от 52 и 55 г. са пренесли оттук новозаветното учение в Европа. Христóви светци били дори легендарните вече кан Кубрат и кан Тервел, а сред предците на княз Борис имало и свети мъченик – Боян Енравѹта, най-големия син на прадядо му кан Омуртаг. В „Слово от Кирил Философ как покръсти българите“, достигнало до нас в четири преписа – Софийски, Тиквешки, Търновски и Константинов (които са прочути като „Солунска легенда“), е подсказано, че когато кан Пресиян предал властта над България на сина си Борис през 852-ра край река Брегалница в Долната земя Македония, там по това време бил и бъдещият св. Кирил. В „Слово от Кирил Философ как покръсти българите“, което някой от близките му следовници – вероятно св. Климент Охридски – е съставил по онова, което са научили от самия него, пък е записано, че „българите ме взеха с голяма радост и ме заведоха в град Равен на река Брегалница. Аз им създадох 32 букви. Аз ги учих малко, а те много постигнаха“.

„Според някои чешки извори славянското име на *Методий е Страхота*, а на *Константин Кирил – Црко* – изтъква унгарският професор Имре Тот, вещ познавач на старата славянска култура, език и история от IX до XI в. в своята книга „Кирил и Методий. – Страхота и Црко са споменати и в италианска ръкописна хроника от XIV в., чийто автор вероятно е Петър Богдан Бакшич“. „Животът на св. Црко и св. Страхота“ е книга със стари латински легенди за Кирил и Методий, отпечатана през 1495 г. в Бохемия. „Бог изпратил на чехите двамата апостоли: Црко и Страхота“, е удостоверил Хавел Салански (1567 – 1621) в проповедта си за Ян Хус. Павел Странски (1583 – 1657) в шеста глава на съчинението си „Чешката държава“ е писал за Методий: „Епископът с гръцка вероизповед Страхота, т.е. Метудиус

или Методиус“, а за по-старото църковно управление на страната – че било устроено „според гръцка или което е същото, българска насока“. „Страхота значи Методий“ пояснява и Ян Амос Коменски (1592 – 1670) още в първата глава на книгата си „Тежките сблъсквания на Чешката църква“. Химн за светиите Црко и Страхота е поместен в сборника с духовни песни на пастор Матей Вацлав Щейер „Чешки канционал“ от 1683-та, отпечатан през 1727-а, и в съчинението *Citara novgo sakona* от Антонин Копиаш, където Црко и Страхота са означени като светци патрони на Чехия и Моравия. Определено имаме добра подкрепа от уважавани автори и благословени от Църквата книги да впишем „Страхота“ и „Црко“ като кръщелните имена на Светите братя, преди да са получили монашеските „Методий“, „Константин“ и „Кирил“ (което с великата схима Философът приел сетне в Рим)“.

Възрожденска самоковска икона на светите равноапостолни братя. Кирил е изписан в облеклото на схимонах, а Методий – с епископска корона.

Имена като Драгота, Енравота, Страхота и подобните им са имали българите. Макар научено да водят народа ни сред славяните, само приобщените наши сродници сред обкръжаващите ни пък биха могли да произнесат правилно името **Църко/Църхо**.

Според известната „Италианска легенда“, когато през втората половина на 860 г. Константин и брат му Методий поели на дипломатическа мисия при хазарите в старите български земи, по пътното в град Херсон (по старобългарските паметници записан като Корсунъ), Философът се „позабавил известно време“ в града, „за да изучи езика на този народ“. Езикът, разбира се, не го затруднил и – нали? – знаем защо. Затова в житието му подробно се разказва как бързо взел да чете книгата, която му донесли. Та тогава ще е проучил писмената на Етикус Истер с първообраза на глаголицата от Мала Скития (Добруджа).

На свой ред княз Борис развъртял сложни дипломатически подвания между папа Николай в Рим, император Михаил III в Цариград и двора на крал Лудвиг II Немски в Манц. Това явно било подготовката да се *появи* българската азбука първо в крехкото (и временно) кралство Великоморавия, та да я *спаси* оттам за изказа на обредно точните Слова за богослуженията в храмовете на българската църква...

Историята е сложна, та подробно е описана в „Чудото на българската писменост“. А до 862 г. светите равноапостолни братя са създали азбука, съобразена със звуковия строеж на **славенската** (така наши книжовници са пишели определението до края на XVIII в.!) реч, като верния знак за всеки от специфичните и уникални в българския език **ж, ц, ч, ш, щ, ъ, ъ, ю, я** взаимствали и начертания от древните свещени записи на нашите предци. Че „словото укрепва сърцето и ума“, са изтъкнали и в стихотворния превод на евангелията, защото още в предисторическата древност посветените ни предци са се убедили, че **Словото може да изтръгне ответ дори от скали и неземни пространства, но само когато е изказано точно с присъщата сила и вибрация на всеки принадлежащ знак от свещената им съвкупност в него**. Затова магите много по-ревностно са държали за **правоговор** и дори за **правопис** в епохи, когато (според нашите

учебници) те не би трябвало да са познавали писмеността, та камо ли лингвистиката и семиотиката! Дори Платон в диалога си „Хармид“ е записал как пророкът жрец на гетите Залмоксис от VII – VI в. пр. Хр. по трижди е предупреждавал за силата на точно изреченото слово, когато чрез него душата на човека се осъзвучава с Вселената!

+	+	×	аз "А"
Ш	-	Б	вуйн "Б"
У	-	В	вади "В"
Г	-	Г	глагол "Г"
Д	-	Д	добро "Д"
Е	-	Е	ест "Е"
Ж	-	Ж	живите "Ж"
З	-	З	зело "З"
И	-	И	иже "И"
К	-	К	како "К"
Л	-	Л	люди "Л"
М	-	М	мислите "М"
Н	-	Н	наш "Н"
О	-	О	он "О"
П	-	П	покой "П"
Р	-	Р	ръци "Р"
С	-	С	слово "С"
Т	-	Т	твърдо "Т"
У	-	У	ук "У"
Ф	-	Ф	фрѣт "Ф"
Х	-	Х	хер "Х"
Щ	-	Щ	ща "Щ"
Ц	-	Ц	ци "Ц"
Ч	-	Ч	черв "Ч"
Ш	-	Ш	ша "Ш"
Е	-	Е	ерь "Е"
Р	-	Р	ери "Р"
Ю	-	Ю	юс ан "Юс ан"
Ю	-	Ю	юс он "Юс он"
Й	-	Й	йен "Йен"
Ю	-	Ю	юн "Юн"
Ю	-	Ю	юс "Юс"
Я	-	Я	ят "Ят"

Съпоставка на старите български знаци с глаголицата, публикувана от ст.н.с. Петър Добрев в „Каменната книга на прабългарите“

Знаменателно е, че азбуката, създадена от Кирил и Методий, премина и в новото хилядолетие с кодовото си име **глаголица**. „Глаголя“ е изконно българска дума, мутирала до наше време като „говоря“, та в нейното име е заложено, че **знаците говорят!** **Глаголи** означава **говори**, а повелителното наклонение вовеки напомня, че така учителите са заставяли своите **азбукарчета** да запомнят и изричат нашето **аз-буки** като молитва с точните думи, които символично отстояват своята позиция с първи букви от писмения си образ: **Азъ, Буки, Веди, Глаголи, Добро, Ест, Живите, Дзело, Земля, Иже, Како, Люди, Мислите, Наш, Он, Покой, Ръци, Слово, Твърдо, Ук, Фрѣт, Хер, Ща, Ци, Черв, Ша, Ерь, Ер, Ери, Юс ан, Юс он, Йен, Йон, Юс, Ят!** „Фоно-

логичната азбука на Константин може да се разглежда като умишлена реакция на сложното несъответствие, което съществувало между четенето, писането, произнасянето на античните текстове и гръцкия език през IX в. – изтъква Имре Тот. – Идеята, възприемаща буквата като символ, го навежда на мисълта, че *както във взаимоотношението между икона и архетип, така и в създадената от него писмена система буквата еднозначно трябва да сочи визираната от нея действителност – фонемата*.“ Така Философът е въздигнал и писаното слово до висотата на светия образ, а за високо ценения от него Дионисий Ареопагит „иконата е такъв символ, че *съзерцавайки я, с помощта на медитиране вярващият може да се издигне до най-високите мистерии*“. Очевидно „щом иконата е символ, който трябва да бъде еднозначен и недвусмислен, за да изпълни функцията си, то другият символ – буквата – трябва да има същата характеристика: тя трябва да бъде еднозначна, такава, която точно да сочи изразения от нея архетип“, допълва проф. Тот!

И на вси призвани – книги да четат

В обкръжението на двете християнски империи през 864 г. княз Борис Михаил решил да въведе цялото население на държавата си в новата вяра. Известно е в какви сложни преговорни схватки с Константинопол, Рим и в двора на Свещената римска империя до 870-а е отвоювал известна самостоятелност на българската църква начело с архиепископ. При това утвърдил за официална писмеността, създадена от светите равноапостоли Кирил и Методий за *славените* и призната от Ватикана за свещена. За разпространението ѝ в България привлякъл техните ученици, които с безусловна държавна подкрепа изградили книжовни школи – предтечи на бъдещите университети – едновременно в новата столица Преслав и в Охрид.